تنگه چاکاویر قشم؛ هنری که باد و آب در سنگ حک کرده‌اند

در دل جزیره قشم، تنگه چاکاویر با دیواره‌های بلند و اشکال فرسایشی شگفت‌انگیز، همچون یک گالری طبیعی، داستان میلیون‌ها سال فرسایش آب و باد را روی سنگ‌ها روایت می‌کند، جایی که هر شکاف و هر حفره، نشانه‌ای از گذر زمان و قدرت طبیعت است.

گروه گردشگری – تنگه چاکاویر، یکی از شگفتی‌های طبیعی جزیره قشم است که با دیواره‌های بلند سنگی، اشکال فرسایشی پیچیده و ساختارهای لایه‌لایه، هر بیننده‌ای را به تحسین وامی‌دارد. این تنگه در جنوب غربی جزیره و نزدیک روستای گوران واقع شده و بخشی از ژئوپارک قشم به‌شمار می‌رود، ژئوپارکی که به‌عنوان اولین ژئوپارک خاورمیانه شناخته شده و نقش مهمی در معرفی و حفاظت از میراث زمین این جزیره دارد. چاکاویر با ترکیب زیبایی بصری و ارزش علمی، یکی از مهم‌ترین مقصدهای ژئوتوریسم در قشم محسوب می‌شود.

موقعیت جغرافیایی و مسیر دسترسی

تنگه چاکاویر در فاصله حدود ۹۰ کیلومتری از شهر قشم قرار دارد و رسیدن به آن معمولاً با خودرو و پس از آن پیاده‌روی در مسیر خاکی امکان‌پذیر است. به‌دلیل اینکه مسیرهای منتهی به تنگه پیچیدگی‌هایی دارند و گاهی گمراه‌کننده می‌شوند، توصیه می‌شود بازدیدکنندگان با راهنمای محلی یا گروه‌های مجرب حرکت کنند. این تنگه در دل طبیعتی بکر قرار گرفته و از نظر دسترسی، نسبت به برخی جاذبه‌های دیگر جزیره قشم کمی دشوارتر است؛ همین موضوع باعث شده که آرامش و سکوت درون تنگه بیشتر حفظ شود و تجربه‌ای متفاوت از سفر به قشم را فراهم کند.

چگونگی رسیدن به تنگه چاکاویر

برای رسیدن به تنگه چاکاویر، معمولاً از شهر قشم یا بندر لافت حرکت می‌شود. مسیر رایج این است که ابتدا از شهر قشم به سمت غرب جزیره حرکت کرده و وارد جاده‌های منتهی به روستای گوران شوید. پس از رسیدن به این روستا، مسیر به سمت تنگه خاکی و ناهموار می‌شود و در برخی نقاط نیاز به عبور از مسیرهای شنی و کم‌عرض دارد. به‌همین دلیل، بهتر است با خودروی مناسب (ترجیحاً شاسی‌بلند یا خودروهای دو دیفرانسیل) حرکت کنید یا از تورهای محلی که تجربه عبور از این مسیرها را دارند، استفاده کنید.

پس از رسیدن به نقطه پایانی مسیر جاده‌ای، باید پیاده‌روی کوتاهی در مسیر خاکی و صخره‌ای را طی کنید تا وارد دهانه تنگه شوید. این پیاده‌روی معمولاً بین ۲۰ تا ۴۵ دقیقه طول می‌کشد و بسته به سرعت حرکت و شرایط مسیر ممکن است کوتاه‌تر یا طولانی‌تر شود. در مسیر پیاده‌روی، به‌دلیل نداشتن تابلوهای راهنما و پیچیدگی‌های مسیر، توصیه می‌شود همراه با راهنمای محلی یا گروه‌های مجرب حرکت کنید تا احتمال گم‌شدن کاهش یابد. همچنین بهتر است پیش از حرکت، آب کافی، کفش مناسب و وسایل لازم برای محافظت از آفتاب و باد را همراه داشته باشید.

پیش‌زمینه زمین‌شناسی و شکل‌گیری تنگه

چاکاویر در دل ساختاری زمین‌شناسی قرار دارد که از لایه‌های مختلف سنگی تشکیل شده است. در این منطقه لایه‌هایی از مارن، سنگ آهک و ماسه‌سنگ به‌صورت موازی و متوالی دیده می‌شود که نشان‌دهنده دوره‌های مختلف رسوب‌گذاری و تغییرات اقلیمی در طول میلیون‌ها سال است. این لایه‌ها در برابر فرسایش به‌صورت ناهمگون عمل می‌کنند؛ یعنی برخی لایه‌ها نرم‌تر و برخی سخت‌تر هستند و همین تفاوت باعث می‌شود فرسایش آب و باد به‌شکل‌های متنوعی در دیواره‌ها اثر بگذارد.

دو عامل اصلی در شکل‌گیری چاکاویر نقش دارند؛ فرسایش آبی و فرسایش بادی. در روزهای بارانی، آب در مسیرهای طبیعی تنگه جریان پیدا می‌کند و با خود ذرات ریز و درشت را حمل می‌کند. این جریان‌های آب، به‌ویژه در طول دوره‌های طولانی، شیارها و کریدورهای عمیق در کف و دیواره‌های تنگه ایجاد کرده‌اند. همچنین در طول زمان، حفره‌ها و چاهک‌های طبیعی در سنگ‌ها شکل گرفته‌اند. برخی از این حفره‌ها در زمان بارندگی با آب پر می‌شوند و منظره‌ای جذاب و متفاوت به تنگه می‌بخشند.

از سوی دیگر، بادهای قوی و مداوم جزیره قشم باعث می‌شود ذرات ریز ماسه و گرد و غبار به‌صورت سایشده عمل کنند و سطوح سنگی را بتراشند. این فرسایش بادی، به‌خصوص در مناطق خشک و نیمه‌خشک، به ایجاد اشکال صاف و منحنی در دیواره‌ها کمک می‌کند. نتیجه ترکیب این دو فرسایش، ایجاد دیواره‌های بلند با خطوط موج‌دار، حفره‌های بیضوی و شکل‌هایی شبیه به اثر هنری طبیعی است که هر کدام نشان‌دهنده روندهای زمین‌شناسی و فرسایشی هستند.

ویژگی‌های بصری و تجربه بازدید

یکی از جذاب‌ترین ویژگی‌های تنگه چاکاویر، تنوع رنگ و نور در دیواره‌ها است. لایه‌های سنگی در زیر نور خورشید رنگ‌هایی از سفید تا خاکستری روشن و حتی سایه‌های تیره‌تر به خود می‌گیرند. این تفاوت رنگ‌ها در کنار بازی نور و سایه در سطوح ناهموار، جلوه‌ای شگفت‌انگیز ایجاد می‌کند که بسیاری از بازدیدکنندگان آن را شبیه به یک نقاشی طبیعی توصیف می‌کنند. در فصل‌های پاییز و زمستان، با بارش‌های فصلی، آب در برخی بخش‌های تنگه جریان پیدا می‌کند و حفره‌ها را پر می‌کند؛ این حالت، چشم‌انداز تنگه را به‌طور قابل توجهی زیباتر و دیدنی‌تر می‌کند.

همچنین، درون تنگه معمولاً سکوت غالب است و تنها صدای گام‌های بازدیدکنندگان یا جریان آب‌های کوچک به گوش می‌رسد. این سکوت، همراه با فضای محصور و دیواره‌های بلند، حس آرامش و تنهایی خاصی ایجاد می‌کند که بسیاری از گردشگران آن را تجربه‌ای معنوی می‌دانند. به‌همین دلیل، چاکاویر به‌خصوص برای کسانی که به عکاسی منظره، پیاده‌روی در طبیعت و تجربه‌های زمین‌گردی علاقه دارند، مقصدی جذاب و متفاوت است.

اهمیت علمی و ارزش آموزشی

تنگه چاکاویر نه‌تنها یک جاذبه گردشگری، بلکه یک کلاس زمین‌شناسی طبیعی است. لایه‌های رسوبی و ساختارهای فرسایشی موجود در دیواره‌ها، اطلاعات مهمی درباره تاریخ زمین و فرآیندهای ژئومورفولوژیک منطقه ارائه می‌دهند. زمین‌شناسان و دانشجویان رشته‌های مرتبط می‌توانند با مشاهده مستقیم این لایه‌ها و ساختارها، درباره دوره‌های رسوب‌گذاری، تغییرات اقلیمی و تأثیر فرسایش در شکل‌دهی زمین اطلاعات دست‌اول کسب کنند.

از دیدگاه آموزشی، تنگه چاکاویر نمونه‌ای مناسب برای نشان دادن تأثیر فرسایش آبی و بادی بر سنگ‌ها است. همچنین وجود حفره‌ها و چاهک‌های طبیعی، فرصتی برای بررسی اثرات حل‌شدگی و فرسایش در سنگ‌های آهکی فراهم می‌کند. به‌همین دلیل، این تنگه برای تورهای علمی و آموزشی در زمینه زمین‌شناسی، ژئوتوریسم و حفاظت از میراث طبیعی اهمیت دارد.

حفاظت و آسیب‌پذیری محیطی

با وجود زیبایی و ارزش علمی، تنگه چاکاویر حساس و آسیب‌پذیر است. دیواره‌های سنگی و ساختارهای فرسایشی، در برابر برخورد فیزیکی، نوشتن روی سنگ‌ها، ریختن زباله و ورود بی‌رویه بازدیدکنندگان آسیب‌پذیر هستند. هرگونه تخریب یا تغییر در سطح سنگ‌ها می‌تواند به‌سرعت ساختارهای طبیعی را از بین ببرد و زیبایی و ارزش علمی تنگه را کاهش دهد. بنابراین، حفاظت از این ژئوسایت نیازمند رعایت اصول گردشگری پایدار است.

ازاین‌رو بازدیدکنندگان باید در هنگام حضور در تنگه، زباله‌های خود را همراه ببرند و از هرگونه نوشتن، حکاکی یا جداکردن قطعات سنگ خودداری کنند. همچنین بهتر است مسیرهای تعیین‌شده را دنبال کنند تا به دیواره‌ها آسیب نرسد و از ورود به بخش‌های خطرناک و ناپایدار خودداری شود. آموزش و اطلاع‌رسانی درباره اهمیت حفاظت از این پدیده طبیعی نیز نقش مهمی در حفظ آن دارد.

زمان مناسب بازدید و توصیه‌های ایمنی

بهترین زمان برای بازدید از تنگه چاکاویر، فصل‌های پاییز و زمستان است؛ زیرا هوا ملایم‌تر است و احتمال بارش‌های فصلی وجود دارد که منظره تنگه را زیباتر می‌کند. در فصل تابستان، به‌دلیل گرمای شدید جزیره قشم و تابش مستقیم آفتاب، پیاده‌روی در تنگه می‌تواند دشوار و حتی خطرناک باشد. بنابراین برنامه‌ریزی برای بازدید در ساعات خنک‌تر روز و استفاده از کلاه، آب کافی و کفش مناسب اهمیت زیادی دارد.

همچنین در روزهای بارانی یا هنگام هشدارهای جوی، ورود به تنگه توصیه نمی‌شود، زیرا جریان‌های ناگهانی آب می‌تواند خطرناک باشد و برخی مسیرها لغزنده و ناپایدار شوند. همراه داشتن راهنمای محلی یا گروه‌های مجرب نیز به کاهش خطرات کمک می‌کند و تجربه بازدید را امن‌تر و لذت‌بخش‌تر می‌سازد.

تنگه چاکاویر در گستره گردشگری قشم

جزیره قشم به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مقاصد گردشگری طبیعی ایران، مجموعه‌ای از پدیده‌های زمین‌شناسی بی‌نظیر را در خود جای داده است. در این میان، تنگه چاکاویر یکی از جاذبه‌های کمتر شناخته‌شده اما بسیار ارزشمند است که به‌دلیل زیبایی و ویژگی‌های زمین‌شناسی، به‌تدریج در میان گردشگران محبوبیت بیشتری پیدا کرده است. این تنگه در کنار دیگر جاذبه‌های ژئوپارک قشم مانند دره ستارگان، تنگه چاهکوه و غار نمکدان، نمایی کامل از تاریخ طبیعی و زمین‌شناسی جزیره را ارائه می‌دهد.

گروه گردشگری – مدیرکل ثبت آثار و حفظ و احیای میراث معنوی و طبیعی گفت: رویکرد فعلی بر «تطبیق و تدقیق علمی» پرونده‌ها براساس استانداردهای یونسکو است و تمرکز پرونده سکونتگاه‌های خلیج فارس بر سیراف، تصمیمی فنی برای کاهش ریسک مردودشدن پرونده در فرآیند ثبت جهانی است.

علیرضا ایزدی در گفت و گویی در پاسخ به این پرسش که چرا پرونده سکونتگاه‌های تاریخی حاشیه خلیج فارس و مکران به‌صورت محدودتر دنبال می‌شود و تمرکز بر سیراف است، اظهار کرد: گستره‌ای از بندرعباس (گمبرون سابق) تا تیس و جزایری همچون کیش، به‌دلیل تغییرات گسترده در عرصه و حریم طی دهه‌های اخیر، با ریسک بالای چالش در یونسکو مواجه است. تجربه نشان داده در پرونده‌های گسترده و متغیر، احتمال رد بیش از پذیرش است به همین دلیل تصمیم شورا تمرکز بر بخشی است که از انسجام تاریخی و هسته غنی‌تری برخوردار است تا با حداقل ریسک و حداکثر انطباق با معیارها پیش برود.

وی در واکنش به برخی اتهام‌ها مبنی بر کوچک‌سازی غیرقانونی حریم‌ها و تضعیف پرونده سکونتگاه‌های خلیج فارس نیز توضیح داد: به‌کاربردن چنین ادبیاتی را منصفانه و کارشناسی نمی‌دانم. سیاست ما نه تخریب که تطبیق و تدقیق علمی حریم‌ها براساس ضوابط و استانداردهای یونسکو است.

وی افزود: در سال‌های گذشته برخی تعیین حریم‌ها بدون گمانه‌زنی‌های دقیق و صرفا به‌صورت چشمی انجام شده است اما اکنون با همکاری پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری، همه پرونده‌ها را بدون استثناء بازبینی، گمانه‌زنی و مستندسازی می‌کنیم تا پاسخ‌گوی مجامع تخصصی و اجتماعی باشیم.

مدیرکل ثبت آثار و حفظ و احیای میراث معنوی و طبیعی در پاسخ به پرسشی دیگری مبنی بر اینکه چرا برخی پرونده‌ها مانند مساجد ایرانی به صورت موقت کنار گذاشته شده است، گفت: پرونده مساجد، گسترده و حساس است و مطالبات محلی و نمایندگان را هم در پی دارد. اگر حتی یک یا دو مولفه با معیارهای یونسکو همخوانی نداشته باشد مانند الحاقات غیراصولی، کل پرونده در معرض خطر قرار می‌گیرد. مدیریت فضا، اقناع ذینفعان و آمادسازی کامل مستندات پیش از ارسال پرونده اثر شرط موفقیت است.

ایزدی تاکید کرد: در همین راستا از ارسال شتاب‌زده پرونده‌ها پرهیز می‌شود تا اعتبار ملی حفظ شود. رویکرد ما بر پایه تجربه‌های پیشین است؛ هرجا هسته مرکزی پرونده از غنای کافی برخوردار بوده، امکان پذیرش فراهم شده، هدف، افزایش شانس موفقیت و صیانت از حیثیت کشور در فرایندهای بین‌المللی است، نه کاهش دامنه میراث. تمرکز بر کیفیت و انطباق دقیق، راهبرد قطعی ماست.

وی تصریح کرد: اداره کل ثبت آثار و حفظ و احیای میراث معنوی و طبیعی با اتکا به ارزیابی‌های فنی، گمانه‌زنی‌های میدانی و مدیریت هوشمند پرونده‌ها حرکت می‌کند. هر تصمیمی با سنجش منافع ملی و با هدف ارتقای احتمال ثبت موفق اتخاذ می‌شود.

تمرکز بر سیراف برای افزایش شانس ثبت جهانی

مرکز آموزش هتلداری و جهانگردی
آواکیش
برگزارکننده دوره‌های عمومی و تخصصی هتلداری و گردشگری

آواکیش
آموزش امروز
موفقیت فردا

- دوره‌های هتلداری:
(دیپلم هتلداری، کاست کنترل، دوره جامع مدیریت هتلداری و ...)
- دوره‌های گردشگری:
(دیپلم گردشگری، دوره جامع مدیر فنی بند ب، دوره جامع راهنمایان گردشگری و ...)
- دوره‌های هواپیمایی:
(دوره مقدماتی و پیشرفته صدور بلیط، کارمند مقدماتی صدور بلیط و ...)
- سایر دوره‌ها:
(دوره مدیریت ساختمان های مسکونی و تجاری، دوره مربیگری (پداگوژی)، دوره تخصصی استخراج رمز ارز و ...)

avakish.ir | AVA_KISH | avakish.ir | info@avakish.org

Website

مسیر پروازی
کیش – دبی – کیش

روابط عمومی و امور بین الملل
شرکت هواپیمایی کیش
هواپیمایی کیش
KISH AIR

اقتصاد کیش روزنامه
پرتیراژترین و با سابقه ترین نشریه جزیره کیش
۴۴۴۲۴۹۶۹
۴۴۴۲۴۹۹۹
گسترده ترین شبکه اطلاع رسانی داخلی منطقه آزاد کیش